

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē
Istoria**

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Cap. X. De sancto Hilarione, & de Virginibus Heliopoli à suibus interemptis.
Et de atrocissimo Martyrio Marci Arethusiorum Episcopi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

A cum illis à populo comprehensis, vincula ac flagella simul cum iis pertulerat. Sed inter trahendum ii qui cum raptabant, conspicata illius pulchritudine, Juvenem mitematis sunt: & extra urbis portas procerunt, adhuc quidem spirantem, sed qui brevi moriturus sperabatur. Inde quidam eum tollentes, ad Zenonem deportarunt: apud quem dum ulceribus ejus ac plagiis medicina adhibetur, animam exhalavit. At Gazæi gravitatem facinoris sui animo reputantes, metuere cœperunt, ne Imperator ipsos impune abire non sineret. Iam enim rumor sparsus fuerat, indignari illum, & decimum quemque ex plebe necari statuisc. Sed id falsum erat, ac rumor duntaxat popularis ex metu, ut credibile est, & ex eorum quæ gesserant conscientia, per vulgus dispersus. Siquidem Imperator, ne id quidem quod erga Alexandrinos ob Georgii cædem fecerat, Gazæos per literas reprehendit. Immo Consularem qui tunc Provinciam illam regebat, exauctoravit, fulpescitumque habuit: & in judicium adductum clementia sua tribui voluit quod nequaquam morte multaret. Incusabat autem illum, quod quosdam ex Gazæis qui seditionis ac cædis auctores fuisse dicebantur, comprehensos in vincula conjecterat, ut ex legum præscripto judicium subirent. Quid enim, inquit, illos duci necesse erat, qui paucos Galilæos pro multis injuriis quibus ipsos ac deos ipsorum affecerant, ulti essent? Ethæc quidem ita gesta esse perhibeatur.

K_EΦ. i.

CAP. X.

*De sancto Hilarione, & de Virginibus He-
liopolitibus interemptis. Et de atrocissi-
mo Martyrio Marci Arethuso-
rum Episcopi.*

Ε Ντέτω γέ τις παρίων μοναχὸς Πατριάρχης
μηδεποτέ τῶν γναζαιῶν, ἐφυγόν εἰς σι-
κελίαν ἵνα δὴ ξύλα συλλέγων ἐκ τῶν ἐρή-
μων ὄρων, Καὶ επὶ ὀμώνιμων Φέρων, Συντῆ πόλιδι
παῖς καὶ δοῦλος ζῆν, τέτω τῷ πρότῳ τὴν κα-
τημέριαν πεφύνη ἐποείσθε καλαμπυθείσις δὲ
οὐτε εἴη καὶ οὐθενός, τὸ δάμιμον δὲ αὐτὸς
τῶν ἐπισημων, Ε δάμιμονεν αὐτὸν αἰτα-
λάξας, οὐδεν εἰς δαλματιαν· μέγιστα τε
κατεύθυντος σὺν τοισι διωάμει καταβα

PEr idem tempus Hilario quoque Monachus à Gazæis quæsitus, in Siciliam se recepit. Ibi ligna ex desertis montibus colligens, & humeris suis in urbem portans vendebat: eoque pacto quantum ad vitam sufficit, quotidianum sibi parabat alimentum. Tandem vero quisnam & qualis esset, indicatus à viro nobili qui dæmonio vexabatur; postquam eum immundo spiritu liberasset, trajecit in Dalmatiæ. Et cum illic quoque divinâ virtute maxima miracula

perpetrasset, adeo ut mare ipsum quod A
estu quodam terris superfundebatur,
oratione sua constringeret, inde tur-
sus abscessit. Neque enim jucundum
illi erat, apud eos morari qui ipsum
laudent: sed loca commutando, ob-
scurus esse, & famam qua de ipso vul-
gabatur, crebris migrationibus stude-
bat abolere. Ad extremum, cum
Cyprum præternavigaret, appulit Pa-
phum. Invitatusque ab eo qui tunc
temporis Cypriorum erat Epilcopus,
ibi degere constituit, & juxta locum
qui Charburis dicitur philosophatus
est. Et fuga quidem obstitit, quo minus B
hic vir Martyrio perfungeretur. Idcir-
co autem fugit, quia Dei præceptum
est, ne perleutores exspectemus: sed
ut si comprehensi fuerimus, forti ani-
mo simus, & perleutorum violentiam
superemus. Porro hæc qua supra com-
memoravi adversus Christianos faci-
nora, non apud solos Gazæos & Alex-
andrinos tentata sunt. Sed qui Heliop-
olim ad montem Libanum sitam, & qui
Arethusam Syriæ incolunt, istos cru-
dilitate longe supergressi tuisse viden-
tur. Nam illi quidem, quod profe-
to incredibile esset, nisi quidam co-
rum qui tunc temporis vixeré, id com-
memorasset; sacras Deo virgines,
quibus insolens erat à populo conspici,
vestibus nudatas, in publico stare coe-
gerunt, ad commune omnium spe-
ctaculum ac ludibrium. Cumque
omni contumeliae genere eas prius af-
fecissent, tandem decalyvarunt: & me-
dias dissecantes, ad viscera eorum de-
voranda porcos provocarunt: cibo il-
lis consueto superficiem viscerum ita
operientes, ut porci non facile inter-
noscerent, sed confuctum cibum ap-
petentes, necessario humanas etiam
carnes discerperent. Porro Heliopo-
litæ ad hanc adversus sacras virgines
cruelitatem prouperunthanc obca-
sam, ut equidem conjicio, quod inter-
dictum ipsi fuerat, ne juxtamorem pa-
trium virgines suas obvio cuique stu-
ppandas exponerent, priusquam sponsis
legitimis jungerentur. Etenim Constan-
tinus destrucción apud Heliopolitas Vene-
ris templo, primum illic Ecclesiam ædi-
ficaverat; & lege lata prohibuerat, ne
confueta stupra imposterum perpetra-
rent. Arethusti vero Marcum qui ipsorum
Episcopus fuerat, senem admodum, nec
vita minus quam canitic venerandum,

κατέβασας, ὃς ἐπὶ τὴν Τάλασσαν ἐν χρῆσι
εἰς πάνορμόν εἰσεσται ἐπικλύσαι τὴν Ἑρα καὶ
τρέχουσαν πάλιν ἐνθεν ἀνεχώρησεν γρῦπα.
Σύμμων δὲ αὐτῷ, διατεῖσεν τῷ τοῖς ἐπαν-
τινοῖς ἀλλ' ἐν τῷ σὸν τόπῳ αμείβειν, ἐπε-
δάσεν ἄδηλος εἶναι, καὶ τὴν κεφαλὴν πειρα-
δόξαν διαλύειν ταῖς συχναῖς μεταβολοῖς το-
ῦ τελεθλιαῖον τριπλέων τὴν κύπεον, καὶ τὴν
εἰς πάφον. τεργεταπείσ τε τῷ τρίτῳ πο-
τειῶν Πτοκόπι, πλάπτησε τὴν ἐνθαδὲ διατρι-
ψίν, καὶ τῇ χάρβευσι, χωρίον τοῦτο ἐπικα-
ζόμενον, ἐφιλοσόφει τὸ μηνὸν μητρι-
σταῖτὸν ἀνδρα τέτον, αἴπον ἡ Φυγὴ ἐφηρεῖ
καθόπι τεργεσταγμάτι ἐπι τεργοῦ, μη τείχισε
σὲν διώκοντας· εἰ δὲ ληφθεῖεν διώκομενον, αἱ
δρείς τοῦ θρέας, καὶ κρείτικα τὸ τῶν διωκόνων
ἀνάγκης· καὶ τῷ μονοὶ ὅγαζίοις, αἱ
ξανθρεδοῖς τὰ ειρημένα μὲν τῶν χριστια-
νοῦ τοῦ Φαίνοντος· τὸ τέττας ὀμότητος ζε-
βολῆν νενικηότες, οἱ τὴν τεργεστὴν λαβαρι-
πολιν, καὶ τὴν δρέθεσαν τὸ συνελασίκεν· αἱ
μηνὸν γάρ, αἴπον ὁ καὶ λέγειν, εἰ μή τοι τῷ μη-
σμένῳ καιρῷ γεγονότων αἰνήσειλαν τασ-
τυς τεργεστοῖς αἰθίεσι οὐρανῷ τῷ ληθεῖ, διμ-
οσίᾳ γυμνίας ἐστὶ τὸ ισαδρότερον αἴθιλαγκατο-
εῖς κοινὸν τῶν βελοφύρων θέατρον τοῦ θεοῦ
ἐμπαραγμένοις ἐπὶ τεργεστοῦ ἑδύκα, το-
τε λαβαριόν αἰσκερεῖ αὐταῖς· καὶ διῆρι αἰ-
τερούντες, ἐπὶ τὴν βράτων τῷ ἐγκατατα-
κειλεντῷ σὸν χοίρας, σωμάτιον τοῦ
Φη̄ Πτοκολῆς τὰ σπλάγχνα καλύψατε,
ἄντε μὲν ῥαδίως σὲν ὑδατικείνειν, ἀλλὰ
αὐτάγκης τὸ σωμάτιον τροφῆς ὀργανύειν, το-
ταῦτα διαδρόμεα κρέα στρατεύειν ἀστυμέ-
λω, εἰς τοσαύτην ὀμότητα καὶ τῷ ιερῷ
παρθένων τεργεσταγμήσει πλιαπόλιταις, πο-
λιθηναῖς, καθὼ πατέριον δὲ αὐτοῖς τεργε-
στον, εἰπορεύεσθαι τῷ τεργεστοῦ
τὸ ταῖς εὐθέασι ταρθένες, τοὺς τοις μη-
τροῖς σωμελεῖν εἰς γάμον· ὁ δὲ καταπ-
τερον καθελῶν τὸν δὲ πλιαπόλει τὸ ἀφεδτό-
νεών, τότε ταράτον ταῖς αὐτοῖς ἐκπλο-
εῖδείματο, καὶ νόμῳ διεκόπων τὰς σω-
θεῖς ποιεῖς ταρθεῖας· δρεθεῖσι δὲ μητροῖς
τὸν θρόνον αὐτῶν ἐπίσκοπον, γηραιο-
ῦσα, τολμῷ τε καὶ βίῳ αἰδέσιμον, εἰπε-

τοῦ διεχείσαντο τέτον δὲ καὶ περιεργού ἐν
οργῇ εἰχον· περιθυμότερον γὰρ οὐ πειθα,
κανέντες βασιλεύοντα, σὺν ἐπιλησίᾳ
εἰς χεισιασμὸν ἐπανῆγε, καὶ τὸν παρ' αὐ-
τῷ σεμνοτάτῳ καὶ πολυτέλεστον ναὸν κα-
τέλει ἐπειδὴ μέλεπεσεν εἰς ιερανὸν οὐ δρ-
υ, κεκατηρύχον ἐτόπιον τὸν δῆμον ὄρων,
αὐτὰ τοῦ καὶ περιθυμα βασιλέως κα-
ταδικαστέος, οὐ τὸν δοτούμηστον οὐ ταῖς ἐπι-
στοσι, οὐ τέτον ανοικοδομῆσαι λογισάμε-
νος αδύνατον ἐκάτερον, χεισιανὸν δὲ αὐτοῦ
αὐτούς αἴβετον τὸ δεύτερον, μάτι γέ δὴ ιε-
ροῦ, ἥψη τὰ πρώτα· μαθὼν δὲ δι' αὐτὸν
κατενεν πολλούς, ἐλκυσμάτων τε καὶ δι-
καστείων καὶ τῷ ἐν τέτοις περιεργῶν δε-
ιν, ἐπανῆλθεν δοπὸ τῆς Φυγῆς, καὶ ἐθε-
λεῖν ὁ π Βέλαινος αὐτὸν οὐδεν τῷ πλή-
θε περιθυμαγμῷ οἱ δὲ, οὐδὲν ἔδει πλέον
ιτανῶν αὐτὸν οὐ φιλοσόφῳ πρέπεσται
πάξεν Πτιδεκάδαμενον, οὐ περιεφερενῆς
ημίσαντες, πᾶς δῆμος ἐπ' αὐτὸν ἐχώρησε
κατατῶν ἀγυνῶν εἰλικρινῶν, αθενεῖς καὶ τίλλον-
τες, καὶ ἐτυχετῶν μελῶν, ἔκαστος παίον-
τες ἐπεδάζειον ἐτὸ δράμα αὐτοῦ περιεργού καὶ
γηραιεῖς, καὶ πάσον ἡλικία, καὶ περιθυμίας
καὶ οργῆς οὐ καὶ απαρτοῖς λεπτοῖς τὰ πάτα
περιδιάλεμεν· παῖδες δὲ εἰς διδασκά-
λης φοιτῶντες, παίγνιον ἐποιεῖστο τὸ
περιγμα· καὶ μετεωρίζοντες αὐτὸν, καὶ
πορεύονται κατειλούντες, αἰπέπεμπόν τε καὶ
περιθυμού ταῖς γραφίσις, καὶ αἴφειδῶς κα-
πατρύν ἐπειδὴ ἀπαν τὸ σῶμα τελε-
μακίας ἐγέρετο, ἐπειδὴ ὅμως ἀνεπνεεῖ, μέ-
λιντος γαρ οὐδέποτε αὐτὸν, καὶ Σαρ-
γανὸς ἐμβαλόντες, πλέγμα δὲ τέτο οὐλό-
χουν, εἰς ὑψοῦ ἥρεν· οὐκία δὲ λέγε-
ται σφικῶν καὶ μελισῶν ἐφιπλαμένων
αὐτὸν καὶ τὰς σαρκας κατεδιάστων, περὶ
οὗ δρεθεσίς εἰπεῖν, οὐδὲν αὐτὸς ὑψηλὸς
εἴη οὐδὲ ταπεινὸς ὅρα καὶ χαμαι ἐρχομέ-
νος, καὶ τέτο οὐατοῦ τε κακενοῖς συμβάλ-
λει εσθαλ τὰ μὲν ταῦτα λόγος δὲ τὸν
τότε πατρούν, ἐπιλησίν μην ἐστὰ παλισα-
τα, θοναιον ἐτὸ οὐθοῦ, οὐδὲ εἰσεπ μην τὴν
πελατοῦ δόξαν κεφαλεῖν, θαυμαστατα μάρ-
κοντ ἐγκεφαλίας, παρρησιαστᾶς περιθυμ-

A miserabilis mortis genere interemerunt,
cui quidem jam pridem infensi erant.
Nam regnante Constantio, in tradu-
cendis ad Christianam religionem Gen-
tilibus actiorem se ostenderat, quam
esse solent i., qui verbis suadent: &
sanctissimum apud ipsos ac magnifi-
centissimum templum destruxerat.
Postea vero Imperio ad Julianum trans-
lato, cernens populum in se concita-
tum; simulque Imperatoris edicto
condemnatus, ut aut pretium quanti
templum aestimatum fuisset per solvere-
ret, aut illud restauraret: cum neu-
trum horum a se fieri posse animadver-
teret, posterius autem illud nefas esse
homini Christiano, nedum sacerdoti;
primum quidem fugam atripuit. Sed
ubi multos suā cauſā periclitari raptari-
que, & iudicia ac tormenta subire
comperit, rediit ex fuga, seque sua
sponte obtulit multitudini, ut quocon-
que placuisse modo in ipsum levirent.
Illi vero qui hominem laudare debue-
rant, utpote qui dignum Philosopho
facinus edidisset, spretos se potius
hoc facto existimantes universi facto
impetu in eum irruerunt; & per compita
cum trahentes, pulsare ac vellicare co-
perunt, qua quisque vellet membra fe-
rientes. Nec viri solum, sed & femi-
nia, & omnis promiscue ætas, alaci
animo & ira succensi, certatim huic
operi incumbebant: adeo ut tenuibus
funiculis aures ejus abscederint. Sed
& pueri qui scholas frequentabant,
ludicrum ex eo fecerunt: eumque in
sublime tollentes, & in se ipsum vol-
ventes, jaetabant ad se invicem atq; ex-
cipiebant, stylis eum atrociter configen-
tes. Cumque jam toto corpore
vulneratus, adhuc ramen spiraret, mel-
le & liquamine perundatum, & in spor-
tulam ex juncis textam conjectum, sub-
limem expulerunt. Quo quidem tem-
pore, cum apes & vespæ ad eum ad-
volarent, carnesque ejus exederent,
Arethusis dixisse fertur, se quidem sub-
limem esse: ipsos vero abjectos humique
repentes ab se confici: atque ex eo
conjicere te, quænam sibi & ipsis sots
brevi eventura esset. Ajunt etiam eum
qui tunc temporis Praefectus erat Praeto-
rii, Gentilium quidem superstitioni
admodum deditum, moribus tamen
adeo eximium, ut ad hoc usque tempus
fama illius perseveret, Matci admirata
constantiam, libere reprehendisse

Hhhh

Imperatorem : cum diceret ipsos probro A
& ignominia meritò affici , qui à sene
tot tantosque cruciatus fortiter perpresso
victi essent . Periculumque esse , ne ipsi
quidem ridiculi evaderent ; ii vero quos
ita tractarent , illustriores redderentur .
Marcus igitur Arethusorum furori ac
multiplicibus tormentis tanta animi
fortitudine restitit , ut ab ipsis etiam
Gentilibus e nomine sit laudatus .

JULIANUS

C A P. XI.

*De Macedonio, Theodulo, Gratiano, Busi-
ride, Basilio & Eupsychio, qui tunc Mar-
tyrio perfuncti sunt.*

Eodem tempore Macedonius, Theodulus & Tatianus, Phryges, forti animo martyrum pertulerunt. Nam cum Mero, quæ urbs est Phrygiæ, rector Provinciæ templum aperuisset, & diurno situ ac sordibus oppletum repurgasset, illi noctu ingressi, simulachra contriverunt. Cumque alii tanquam hujus facinoris auctores comprehensi, & penas jamjam daturi essent, se se ipsi indicarunt. Cum autem ipsis licet illæsis abire, si modo diis sacrificare voluissent; postquam Præses ipsis persuadere non potuit, ut vel hoc uno satisfactionis genere scelus suum diluerunt, multis eos modis exeruiciavit. Ad extremum vero craticulis imposuit, ignemque subjecit. Illi dum cremarentur; si carnes asfas, ajeabant, concupiscis, ò Amachi, id enim nomen erat Præsidis, alterum nobis latus ad ignem obverte, ne gustanti tibi insuaves videamur, si semiassif simus. Et hi quidem cum ad hunc modum fortiter perstisset, in tormentis animam exhalarunt. Ajunt præterea, Ancyra in Galatia Busirim forti ac generosa confessione fidei nostræ inclaruisse. Qui cum esset, eo quidem tempore, ex secta eorum qui Encratitæ dicuntur, comprehensus est ut cæderetur à Præside illius Provinciæ, eo quod Gentilibus insultasset. Admodum igitur eculeo, Præses sublimem tolli præcepit. At Busiris manibus ad caput sublatis, latera nudavit. Dixitque Præsidi, non esse opus ut lictores ipsum in eculeum levando ac postea deponendo, frustra fatigarentur. Se enim absque hoc ministerio, latera sua quandiu vellet tortoribus ultrò

Β Περὶ μακεδονίας, Θεοφάλη, Ἑρατίαν, Βεζέριδος, βασιλική
ψυχή, τὴν δὲ ἐκπίκρισιν τοῖς θεόσιοις μαρτυρούσεται.

ΕΝΩ⁵ τῷ τότε, Κακεδόνι@, θεόδωρος τοῦ ταῖαινος οἱ φρύγες, ἀνθρέστες εἰπούρησαι· ἐπεὶ γὰρ σὺ μίστα, πόλις ἡ ιδὲ φρύγων, τὸν σύνθατόν τε νεών πήρες, καὶ τὸν ρυπεντέλα σύγκαθηρεν ὁ Θεός έθνες πηγέμενος, νύκτιως ἐπεισελθόντες, τὰ σύγαλματα σητεύφαν· ὡς αὐτίων δὲ τέτταν συλληφθεῖσιν ἄλλων καὶ πιμαρεῖδι μελλόντων, σφάζεταις κατεργείνουσαν· ἔξον δὲ εἴ γε τοιούτοις ζητοῦσι, μηδὲν παθεῖν, ὡς οὐ τέτταν μόνοντα λογεῖσθαι τῶν ήμαρτυρίμων ὁ αρχοντὴ πέπειθε, τολμοῖς αὐτὰς πητασά τε ποτε τελεθειαῖς οὐ ἐχαρέσσεις ἐπιθεῖς, πηγένοις δὲ, κατόρθωσι, εἰ κρεῶν ὅπλων, ἑφασκοῦσιν μετεῖς ὡς αμάχιε, τέττο γνόνομα τῷ τετταχούντι, καὶ θῆτας ἐτέρας πλευρεῖς τε ταῦτα ήματς τρέφοντα, μάκρι τοιούτῳ μηδὲν ποιοῦντες, αὖτε εἰς φαινάμενα κατοικοῦσιν ὡδεῖς θυνταῖς διαγράμμοις, σὺ ταιτίμησις τὸν βίον απεβενθεῖς φασὶ· οὐδὲ βάσπειν αὔγικά τῆς γαλακίας λαμπεῖσι καὶ δροποτάντι ὄμολογάταν ταῦτα μενιανδιάτητοι σκείαν· διὰ τῆς αἱρέτεως οὖτα τότε τῶν κατεμένων ἐγκεφαλίτημ, συλλαβὼν ὁ Θεός έθνες αργεῖσιν, νεανιστάρμοντες καὶ τῶν ἐπλινισῶν αἰτηθεῖσιν, δημησιά τε περιστατικῶν ξύλον, αἰωρεῖδις περιστατικῶν οὐδὲ βάσπεις αναγκῶν τὸ χειρε πρεστοῖς την καταλήντινον ἔγγυμνωσε τὰς πλευράς· καὶ μη ματαγγεῖνα πονεῖν τὰς δημησιάς περιστοῖς αργεῖσιν, ανάγονταις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ ξύλον, καὶ πανταλόγονταις ἐτοίμως γὰρ καὶ δίχα τετταύσογον βελετή, παρέξειν τὰς πλευραῖς τοῖς βα-